

17.11.2009

Eduskunnan hallintovaliokunta

VNS 5/2009 vp Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi: Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko.**Lausunto maaseutupoliittisesta selonteosta**

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta kirjallista lausuntoa: VNS 5/2009 vp Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi.

Yleistä

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio pitää valtioneuvoston maaseutupoliittista selontekoa eduskunnalle tarpeellisena ja hyvänä. Selonteon kolme keskeistä tavoitetta, elämisen laadun parantaminen, elinkeinojen kehittäminen sekä maaseutupoliittisen järjestelmän kehittäminen, ovat lähtökohdiltaan onnistuneet vallinnat. Tapio on ollut mukana valmistelussa maaseutupoliittista kokonaisohjelmaa 2009-2013, johon selonteko osaltaan perustuu.

Haluamme olla mukana edelleen toteuttamassa kokonaisohjelmaa ja selontekoa. Esitämme muutamia kehittämissuhteita selonteon toteutumisen eteenpäin viemiseksi.

Yksityiskohtaiset kannanotot ja kehittämissuhteet

3.1.2 Maaseutuasumisen lähtökohdiksi otetaan kestävyys ja asukaslähtöisyys
Luonnon- ja kulttuuriympäristöjen sekä maiseman säilyminen maaseudulla

Selonteon sivulla 16 esitetään, että hallituksen tavoitteena on saada nykyistä enemmän yritystoimintaa luonnon-, ympäristön – ja maisemanhoidon alalle.

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- näiden töiden osajia ovat metsäalan yrittäjät ja työntekijät mukaan lukien metsänomistajat. Metsäpalveluyritykset monipuolistuvat ja laajenevat perinteisistä puuntuotannon töistä myös luonnon- ja maisemanhoidon asiakaslähtöiseen palvelutarjontaan. Siten vahvistetaan ympärivuotisten ja pysyvien työpaikkojen luomista maaseudun luonnonvaroihin tukeutuen.
- Kyseisten yrittäjien työnantajia ovat usein kunnat, jotka ovat ulkoistaneet kyseiset työtehtävät. Kunnanhallinnossa tulee osata riittäväällä tavalla kilpailuttaa työtehtävät ja varmistaa, että pienet, paikalliset yritykset pääsevät mukaan kilpailutukseen.

17.11.2009

3.1.4 Maaseudun saavutettavuus varmistetaan toimivilla yhteyksillä Liikennejärjestelmä

Selonteon sivulla 22 todetaan, että yksityis- ja metsäautoteiden kunnossapidon ja perusparannuksen rahoituksesta huolehditaan osana maaseudun perusinfrastruktuuria.

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- vuoden 2009 valtion toisessa lisätalousarviossa lisättiin Kemera-rahaitusta 12 miljoonaa euroa. Yhdessä aikaisemmin toteutettujen päätösten kanssa lisätalousarvio tukee maaseudun alemman tieverkon kunnossapitämistä. Kunnossa oleva metsätieverkko on erittäin tärkeä tekijä metsä- ja energiateollisuuden puukuljetuksille. Nykyinen rahoituksen taso tulee säilyttää tulevinakin vuosina.

3.2.5 Maaseudulla tuotetaan uusiutuvaa energiaa hajautetusti paikallisiin energialähteisiin perustuen

Selonteon kappaleessa 3.2.5 käsitellään maaseudulla tuotettavaa uusiutuvaa energiaa. Selonteossa todetaan, että metsäpohjainen puuenergia vaatii riittävien volyyymien kokoamista esimerkiksi terminaalien kautta.

Tapio toteaa, että

- puu on kansallisesti tärkein uusiutuvan energian lähde.
- kansallisen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteena on nostaa metsähakkeen vuotuinen käyttö 12 milj.m³ vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteen toteutuminen vaikuttaa myönteisesti muun muassa maaseudun työmahdollisuuksiin, uusien vakituisten työpaikkojen synty-miseen ja yleiseen toimeliaisuuteen.
- kansallisen ilmasto- ja energiastrategian metsähakkeen käyttöta-voitteiden saavuttaminen on haastavaa ja vaatii koordinoitua vies-tinnän ja neuvonnan toteuttamista. Metsäkeskusten puuenergianeuvonnan vahvistaminen ja vakinaistaminen on ollut vuosia erilaisten kansallisten edistämishjelmien asialistalla. Myönteistä päätöstä toiminnan vahvistamisesta ja vakinaistamisesta ei ole kuitenkaan vielä syntynyt.
- Haastavien tavoitteiden saavuttamiseksi tulee valtion osoittaa mää-räraha, jolla metsäkeskusten puuenergianeuvojen toimintaedellyt-tykset voidaan turvata. Metsäkeskusten puuenergianeuvojat ovat vaikuttaneet ratkaisevasti siihen, että Suomeen on syntynyt läm-pöyrittäjien ammattikunta, jonka hoidossa oli vuonna 2008 ainakin 423 lämpölaitosta.
- kattavan terminaaliverkoston rakentaminen edistää puuenergian käyttöä. Terminaalien myötä polttoaineen toimitusvarmuus lisään-tyy.

3.2.6 Metsiä hyödynnetään monipuolisesti työn ja toimeentulon lähteenä

Selonteko toteaa sivulla 26, että hallitus pitää tärkeänä, että puuta ja luonnontuotteita hyödynnetään aikaisempaa enemmän.

17.11.2009

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- osaava metsänomistaja saa puun tuotannosta metsäomaisuudelleen noin 3-5 prosentin vuotuisen tuoton pitkällä aikavälillä arvioitaessa. Yrittäjälle ja työntekijälle metsä tarjoaa toimeentuloa. Metsä tuottaa aineellisten raaka-aineiden lisäksi aineettomia hyödykkeitä, joita kysytään enenevästi ja joiden kaupallistamista ja tuotteistamista tulee tehdä edelleen. Puun lisäksi mm. koristejäkälä sekä luonnon- ja virkistysarvot ovat myytävissä olevia tuotteita. Uusina kaupallisina mahdollisuuksina ovat nousemassa metsien terveysvaikutukset, luonnontuotteet, korvaukset hiilensidonnasta sekä vedet.
- metsänomistajien taloudellisen osaamisen kehittämiseen tarvitaan aiempaa monipuolisempia työkaluja. Metsänhoidon, metsien kaupallisten tuotteiden ja metsätalouden osaamisen kehittämiseen tarvitaan sähköisiä verkkopalveluita. Vastaavaa tietoa ja osaamista tarvitsevat myös maaseudun yrittäjät ja elinkeinon harjoittajat ja siksi näiden palveluiden kehittämisen tulee olla osana maaseudun elinkeinon kehittämistä, siv. 22.
- nykyisestä talouskriisistä selviämisen eräs perustekijä ovat kustannustehokkaasti toimivat edistämisorganisaatiot. Siten mm. metsäkeskuksiin, metsänhoitoyhdistyksiin ja Tapioon liittyvät mahdolliset organisaatiouudistukset tulee toteuttaa siten, että yksityismetsien mahdollisuudet talouden elvytyksessä hyödynnetään täysimääräisesti ja että metsäpolitiikkaa tukeva edistämistoiminta suunnitellaan ja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti, kustannustehokkaasti ja metsänomistajien sekä toimijoiden menestystä tukien.
- Metsäkeskusten julkisena hallintotehtävänä on muun muassa varautuminen metsätuhoihin ja pelastuslaissa tarkoitetun virka-avun antaminen. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio ylläpitää valtakunnallista metsätuhovalmiussuunnitelmaa, joka sisältää yleiset puitteet varautumiselle. Työtä tehdään maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa. Tältä osin Tapio jatkaa yhteistyön koordinoitua.

3.3.2 Paikallisen kehittämisen välineitä vahvistetaan merkittävästi

3.3.3 Ohjelmaperusteista työtä kehitetään

Selonteko toteaa sivuilla 32-35, että kylien, kuntien ja seutukuntien maaseutupoliittista kehittämistyötä kannattaa vahvistaa ja että laajoja, koko alaa eteenpäin vieviä hankkeita on perusteltua hoitaa keskitetysti valtakunnallisella rahoituksella.

Tapio yhtyy tähän ja toteaa, että

- kuntatalouden muutokset sekä kuntaliitokset muuttavat pysyvästi toimintaa kylissä. Siksi on perusteltua ottaa kylä maaseudun kehittämisen pienimmäksi yksiköksi, johon tukeutuen suunnitellaan ja toteutetaan osa kehittämishankkeista. Tapiolla on kiinnostus valtakunnallisena toimijana verkostoitua kylien kanssa niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Verkostoitumisen onnistuneita hankkeita on jo toteutettukin Suomen kylätoiminta ry:n kanssa ja yhteistyötä tullaan tiivistämään edelleen. Työ edellyttää yhteistyöhön kannustamista ja kehittämistyökalujen tehokasta käyttöönottoa. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio valtionapuisena kehittämisorganisaationa voi

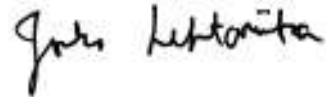
17.11.2009

joustavasti olla mukana hankkeiden valtakunnallisena kehittäjänä ja myös hallinnoijana.

TAPIO

Ritva Toivonen
johtaja

Jouko Lehtoviita
tulosalueen päällikkö